

Stroheim - Myter och verk

Jørgen Stegelmann: „Erich von Stroheim. En introduktion“. Det Danske Filmmuseum. København 1963.

Hur många myter finns det inte i filmens värld! Publiken kräver ett fantasieggande förflutet för sina idoler, gärna med tragisk underton. Ingen har väl bättre än *Stroheim* lyckats med att både skapa en myt och leva upp till den. Det är först under de sista åren, som han genomskådats. I stället för de tidigare levnadstecknarnas aristokrat och officer framträder nu hattmakarsonen, menige Erich Oswald Stroheim.

Jørgen Stegelmans utmärkta lilla introduktion till Muséets Stroheimserie presenterar nyare biografisk forskning och tecknar en bild av den egensinnige regissörens konstnärliga utveckling. Hans bana följs från debuten med „Blind Husbands“ 1918 fram till den aldrig fullbordade „Queen Kelly“, påbörjad 1928. Häftet avslutas med en kort översikt av Stroheims skådespelarkarriär och en sammanfattning av hans betydelse.

Det är naturligtvis inte lätt att på ca 30 sidor behandla Stroheim, men Stegelmann lyckas med berömvärd koncentration referera filmerna och karakterisera motiv och stil: å ena sidan den kusliga precision, varmed Stroheim skildrar vardagslivets tristess, å andra sidan alle de symboliska inslagen, speciellt de av erotisk karaktär. Stegelmann antyder myterna kring Stroheim som regissör. Hans detaljfanatism gjorde honom snart till producenternas skräck, men samtidigt skapade denna perfektionism den osvikligt säkra miljöskildring, som är Stroheims signum.

Stegelmans översikt är en utmärkt introduktion till ett mera allvarligt studium av Stroheim. Rent språkligt är analyserna klara och koncisa, och Stegelmann håller kritisk di-

stans till sitt ämne (vilket inte var fallet i *Bob Berguts* devota Stroheimbok för ett par år sedan). Som svensk bedömare kan man bara hoppas, att Svenska filminstitutet så småningom skall kunna prestera lika stimulerande översikter som Det Danske Filmmuseum här har gjort.

Arne Svensson.

TIDSSKRIFTERNE

I „Sight and Sound“s efterårsnummer, der er meget afvekslende og stimulerende, skriver *Penelope Houston* om *Hitchcock*. *Colin Young* har sendt et brev fra Hollywood, der synes at se lidt for pessimistisk på situationen. Der er festivalstof, og John Gillett skriver underholdende fra Moskva, men den mest spændende læsning er *Marcelles'* interview med *Roger Leenhardt* og *Jacques Rivette*. I interview'et kommer man bl. a. ind på filmkritikken, auteur-teorien etc., og der sættes adskillige ting på plads. Bl. a. redegør Rivette for, hvad „Cahiers“ mente med *mise en scène*, og placerer dermed „Cahiers“s angelsaksiske eftersnakkere, hvor de hører hjemme. Det er klogt af „Sight and Sound“ at bringe dette interview. Endelig indeholder nummeret en artikel om *Ozu* af *Tom Milne*. Man bemærker i øvrigt, at tidsskriftet har udskiftet sin skandinaviske korrespondent. *Erik Ulrichsen*, der heller ikke kan siges at have ytret sig meget i spalterne, er blevet erstattet af *Aito Mäkinen*.

Ozu er på tapetet, efterhånden som „Shochiku“ og *Richies* *Ozu*-show cirkulerer på kontinentet, og det nyeste nummer af „Filmrutan“ bringer en artikel om ham af *Arne Svensson*. Nummerets anden store artikel drejer sig om den rumenske tegnefilmkunstner *Ion Popescu-Gopo*.

Novembernummeret af „Cahiers du cinéma“ indeholder endnu et af *Dreyers* essays i fransk oversættelse, samt som andet interview i rækken af samtaler med ledere af filmarkiver *Herman G. Weinbergs* med *Richard Griffith* fra New York.

I efterårsnummeret af „Film Quarterly“ bringes „Cahiers“ – interview'et fra december 1962 med *Truffaut* i engelsk oversættelse. *Colin Young* skriver under titlen „Conventional – Unconventional“ om indtryk af europæisk film. Mest indgående behandler han „Vivre sa vie“ og „Pickpocket“, men får bl. a. også nævnt, at han finder, at „Weekend“, som han så på museet, da han i november sidste år var i København, er den bedste skandinaviske film i mange år. Nummeret afsluttes med en omgang kritikerpolemik. Redaktorerne af „Movie“ skændes med *Pauline Kael*, og *Ernst Calenbach* kommenterer sidstnævntes indlæg. Det synes snart at være på tide, at tidsskrifterne beskæftiger sig lidt mere med filmene og lidt mindre med deres kritikere.

„Weekend“ er også på tale i novembernummeret af „Cinéma 63“. Med den sædvanlige franske nonchalance over for facts har man ladet *Bent Christensen* instruere filmen. Man finder, at det ganske simpelt er en god film, hverken skandaløs eller revolutionerende, men typisk „nouvelle vague“, hverken original eller dristig, men interessant. Nummeret beskæftiger sig i øvrigt med „Muriel“.